

თავი 4

საბაჟო პროცედურები და ვაჭრობის ხელშეწყობა

მუხლი 4.1: მოქმედების ფარგლები და მიზნები

1. წინამდებარე თავი ვრცელდება საბაჟო პროცედურებზე, მხარეთა შესაბამისი საერთაშორისო ვალდებულებებსა და შიდა საბაჟო კანონმდებლობასა და საბაჟო პროცედურებისთვის ზიანის მიყენების გარეშე, რომლებიც ეხება მხარეთა შორის საქონლით ვაჭრობასა და მხარეთა შორის სატრანსპორტო საშუალებათა მოძრაობაზე.

2. წინამდებარე თავის მიზნებია:

- (a) მხარეთა საბაჟო პროცედურების გამარტივება და ჰარმონიზაცია;
- (b) მხარეთა შორის ვაჭრობის ხელშეწყობა; და
- (c) საბაჟო ადმინისტრაციებს შორის თანამშრომლობის ხელშეწყობა, წინამდებარე თავის ფარგლებში.

მუხლი 4.2: განსაზღვრებები

წინამდებარე თავის მიზნებისთვის:

- (a) **საბაჟო ადმინისტრაცია** ნიშნავს:
 - (i) ჩინეთის შემთხვევაში, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის საბაჟოს მთავარ ადმინისტრაციას; და
 - (ii) საქართველოს შემთხვევაში, შემოსავლების სამსახურს - ფინანსთა სამინისტროს საჯარო სამართლის იურიდიული პირს.
- (b) **საბაჟო კანონმდებლობა** ნიშნავს იმ საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების დებულებებს, რომლებიც ეხება საქონლის იმპორტს, ექსპორტს, ტრანსპორტირებასა და დასაწყობებას, და რომელთა ამოქმედება და აღსრულება ექსკლუზიურად საბაჟო ორგანოების ფუნქციაა, და ნებისმიერ კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტს, რომელსაც საბაჟო ორგანოები გამოსცემენ კანონით მათთვის მინიჭებული უფლებამოსილებების ფარგლებში;
- (c) **საბაჟო პროცედურები** ნიშნავს რეჟიმს, რომელსაც საბაჟო ადმინისტრაცია იყენებს საბაჟო კონტროლის ქვეშ მყოფი საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალებების მიმართ;
- (d) **საბაჟო ღირებულების განსაზღვრის შესახებ შეთანხმება** გულისხმობს *ვაჭრობის მსოფლიო ორგანიზაციის დაფუძნების შესახებ მარაკეის შეთანხმების 1A* დანართის ნაწილის *GATT 1994-ის VII მუხლის განხორციელების შესახებ შეთანხმებას*;
- (e) **სატრანსპორტო საშუალებები** ნიშნავს სხვადასხვა ტიპის საზღვაო, სახმელეთო და საჰაერო სატრანსპორტო საშუალებებს, რომლებიც ახორციელებს მგზავრების და/ან საქონლის ტრანსპორტირებას მხარის ტერიტორიაზე ან ტერიტორიიდან.

მუხლი 4.3: ხელშეწყობა

1. ვაჭრობის ხელშეწყობის მიზნით, მხარეები უზრუნველყოფენ თავიანთი საბაჟო პროცედურებისა და წესების პროგნოზირებადობას, თანამიმდევრულობასა და გამჭვირვალობას.
2. ხარჯებისა და ვაჭრობაში გაუმართლებელი შეფერხებების შემცირების მიზნით, მხარეები გამოიყენებენ ეფექტიან საბაჟო პროცედურებს, რომლებიც, საჭიროების შემთხვევაში, ემყარება საერთაშორისო სტანდარტებს, კერძოდ, მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის სტანდარტებსა და რეკომენდირებულ წესებს, მათ შორის, „საბაჟო პროცედურების გამარტივებისა და ჰარმონიზაციის შესახებ“ გადასინჯული საერთაშორისო კონვენციის (კიოტოს გადასინჯული კონვენციის) პრინციპებს.
3. მხარეთა შორის საქონლით ვაჭრობის სფეროში აუცილებელი კონტროლის ზომებს, ფორმალობებს და დოკუმენტებს მხარეები დაიყვანენ იმ ოდენობამდე, რომელიც აუცილებელია და საჭიროა კანონით გათვალისწინებული მოთხოვნების დაცვის უზრუნველსაყოფად, რითაც მაქსიმალურად გაამარტივებენ შესაბამის პროცედურებს.
4. თითოეული მხარის საბაჟო ადმინისტრაცია პერიოდულად გადასინჯავს თავის საბაჟო პროცედურებს მათი გამარტივების შესაძლებლობათა შესწავლისა და საერთაშორისო ვაჭრობის ხელშეწყობად ორმხრივად ხელსაყრელი მექანიზმების გაუმჯობესების მიზნით.

მუხლი 4.4: გამჭვირვალობა

1. თითოეული მხარე დაუყოვნებლივ გამოაქვეყნებს, მათ შორის, ინტერნეტში, თავის კანონებსა და კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებს, ასევე, საჭიროების შემთხვევაში, ზოგადი ხასიათის ადმინისტრაციულ წესებს ან პროცედურებს, რომლებიც ვრცელდება მხარეთა შორის საქონლით ვაჭრობაზე.
2. თითოეული მხარე შექმნის ერთ ან რამდენიმე საინფორმაციო პუნქტს, რომელსაც დაევალება საბაჟო საკითხებთან დაკავშირებით დაინტერესებული პირებისგან შესულ შეკითხვებზე პასუხების გაცემა, და ინტერნეტში გამოაქვეყნებს ინფორმაციას ამგვარი შეკითხვების გაგზავნის პროცედურების შესახებ.
3. პრაქტიკული შესაძლებლობიდან გამომდინარე, და თავისი კანონებისა და კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტების შესაბამისად, თითოეული მხარე ინტერნეტში წინასწარ გამოაქვეყნებს ზოგადი ხასიათის კანონებისა და კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტების პროექტებს, რომლებიც არეგულირებს მხარეთა შორის ვაჭრობას, იმისათვის რომ საზოგადოებას, კერძოდ, დაინტერესებულ პირებს მიეცეთ თავიანთი შენიშვნების წარდგენის შესაძლებლობა.
4. თითოეული მხარე შეძლებისდაგვარად უზრუნველყოფს სათანადო ინტერვალის დაცვას მხარეთა შორის ვაჭრობის სფეროში ზოგადი ხასიათის ახალი ან შეცვლილი კანონებისა და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების გამოქვეყნებასა და მათ ძალაში შესვლას შორის.

5. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს მხარეთა შორის ვაჭრობის სფეროში ზოგადი ხასიათის კანონებისა და კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტების ერთგვაროვნად, მიუკერძოებლად და გონივრულად განხორციელებას.

მუხლი 4.5: საბაჟო ღირებულების განსაზღვრა

ერთმანეთს შორის ვაჭრობისას, მხარეები საქონლის საბაჟო ღირებულებას განსაზღვრავენ GATT-1994-ის VII მუხლისა და *საბაჟო ღირებულების განსაზღვრის შესახებ შეთანხმების* დებულებათა შესაბამისად.

მუხლი 4.6: ტარიფების კლასიფიკაცია

ერთმანეთს შორის ვაჭრობისას, მხარეები საქონლის მიმართ გამოიყენებენ *საქონლის აღწერილობის და კოდირების ჰარმონიზებული სისტემის შესახებ საერთაშორისო კონვენციას*.

მუხლი 4.7: თანამშრომლობა

1. თავიანთი კანონებითა და კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებით ნებადართულ ფარგლებში, ორივე მხარის საბაჟო ადმინისტრაციები ერთმანეთს გაუწევენ დახმარებას შემდეგ სფეროებში:

- (a) წინამდებარე თავის განხორციელება და ამოქმედება;
- (b) *ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის საბაჟოს მთავარ ადმინისტრაციასა და საქართველოს რესპუბლიკის საბაჟო კომიტეტს შორის თანამშრომლობისა და ურთიერთდახმარების შესახებ შეთანხმების* დებულებათა გამოყენება; და
- (c) ნებისმიერი სხვა საკითხი, რომელზეც მხარეები შეიძლება შეთანხმდნენ.

2. თითოეული მხარე შეეცდება მეორე მხარეს დროულად აცნობებს თავის საბაჟო კანონებში, კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებსა და პროცედურებში შეტანილი იმ მნიშვნელოვანი ცვლილებების შესახებ, რომლებსაც შეუძლია არსებითი ზემოქმედება იქონიოს წინამდებარე შეთანხმების მოქმედებაზე.

მუხლი 4.8: წინასწარი გადაწყვეტილებები

1. თითოეული მხარე დადგენილ გონივრულ ვადებში მიაწვდის მე-2(a) ქვეპუნქტში მითითებულ პირს წინასწარ წერილობით გადაწყვეტილებებს ტარიფების კლასიფიკაციისა და იმის შესახებ, წარმოადგენს თუ არა წინამდებარე შეთანხმების მხარის ტერიტორია საქონლის წარმოშობის ადგილს.

2. თითოეული მხარე ამოქმედებს ან შეასრულებს წინასწარი წერილობითი გადაწყვეტილებების გაცემის პროცედურას, რომელიც:

- (a) ადგენს, რომ ექსპორტიორს, იმპორტიორს, ან სათანადო საფუძვლის მქონე ნებისმიერ პირს, ან მის წარმომადგენელს შეუძლია განაცხადის შეტანის გზით მოითხოვოს წინასწარი გადაწყვეტილების გაცემა განაცხადში მითითებული საქონლის იმპორტირების თარიღამდე. მხარეს შეუძლია მოითხოვოს, რომ განმცხადებელს გააჩნდეს იურიდიული წარმომადგენლობა, ან რომ ის რეგისტრირებული იყოს მის ტერიტორიაზე;
- (b) დეტალურად მიუთითებს იმ ინფორმაციას, რომლის წარდგენაც სავალდებულოა იმისათვის, რომ მსვლელობა მიეცეს განაცხადს წინასწარი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ;
- (c) ნებას რთავს მხარის საბაჟო ადმინისტრაციას წინასწარი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ განაცხადის შეფასების ნებისმიერ ეტაპზე, განმცხადებლისგან მოითხოვოს დამატებითი ინფორმაციის წარდგენა, რომელიც აუცილებელია მისი მოთხოვნის შესაფასებლად;
- (d) უზრუნველყოფს, რომ წინასწარი გადაწყვეტილება ეფუძნებოდეს განმცხადებლის მიერ წარდგენილ ფაქტებსა და გარემოებებს და გადაწყვეტილების მიმღები პირის ხელთ არსებულ ნებისმიერ სხვა რელევანტურ ინფორმაციას; და
- (e) უზრუნველყოფს განმცხადებლის სახელზე წინასწარი გადაწყვეტილების გაცემას, გამცემი საბაჟო ადმინისტრაციის სახელმწიფო ენაზე, სწრაფი წესით, ყველა სახის აუცილებელი ინფორმაციის მიღებიდან 90 დღის ვადაში.

3. ის მხარე, რომელიც უარს აცხადებს წინასწარი გადაწყვეტილების გაცემაზე, აღნიშნულის შესახებ განმცხადებელს დაუყოვნებლივ გაუგზავნის შეტყობინებას, რომელშიც მიუთითებს წინასწარი გადაწყვეტილების გაცემაზე უარის თქმის საფუძველს.

4. მხარეს შეუძლია უარი თქვას წინასწარი გადაწყვეტილების გაცემაზე, თუ მე-2(c) პუნქტის შესაბამისად მოთხოვნილი დამატებითი ინფორმაცია დადგენილ ვადაში არ იქნა წარდგენილი.

5. თითოეული მხარე შეეცდება საჯაროდ ხელმისაწვდომი გახადოს წინასწარ გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებული ის ინფორმაცია, რომელსაც ის საინტერესოდ მიიჩნევს ვაჭრობაში მონაწილე სხვა პირებისთვის, კონფიდენციალური ინფორმაციის დაცვის საჭიროების გათვალისწინებით.

6. მე-7 პუნქტის შესაბამისად, თითოეული მხარე შესვლის ნებისმიერი პორტიდან თავის ტერიტორიაზე შეტანილი საიმპორტო საქონლის მიმართ წინასწარი გადაწყვეტილების გამოყენებას დაიწყებს წინასწარი გადაწყვეტილების გაცემის ან წინასწარ გადაწყვეტილებაში მითითებული ნებისმიერი სხვა თარიღიდან. მხარე უზრუნველყოფს, რომ წინასწარი გადაწყვეტილების მოქმედების პერიოდში, ყველა სახის იმპორტირებული საქონლის მიმართ გამოყენებულ იქნას ერთნაირი რეჟიმი, მიუხედავად იმპორტიორის ან ექსპორტიორისა, თუ ყველა არსებითი ხასიათის ფაქტი და გარემოება ერთმანეთის იდენტურია.

7. მხარეს შეუძლია ცვლილებები შეიტანოს ან გააუქმოს წინასწარი გადაწყვეტილება, წინამდებარე შეთანხმების შესაბამისად, იმ შემთხვევაში თუ:

- (a) ცვლილებები შევიდა შესაბამის კანონებში ან კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებში;

- (b) წარდგენილ იქნა არასწორი ინფორმაცია, ან არ იქნა მიწოდებული შესაბამისი ინფორმაცია;
- (c) ცვლილება შევიდა არსებით ფაქტში; ან
- (d) ცვლილება შევიდა იმ გარემოებებში, რომლებსაც დაემყარა გადაწყვეტილება.

მუხლი 4.9: განხილვა და გასაჩივრება

თითოეული მხარე, თავისი შიდა კანონებისა და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შესაბამისად, უზრუნველყოფს, რომ იმპორტიორს, ექსპორტიორს ან ნებისმიერი სხვა პირს, რომლის მიმართაც ვრცელდება საბაჟო საკითხებთან დაკავშირებით გამოტანილი ადმინისტრაციული გადაწყვეტილებები, ჰქონდეს უფლება:

- (a) ადმინისტრაციული წესით გაასაჩივროს საბაჟო ადმინისტრაციების მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები, მიუხედავად იმისა, თუ რომელმა თანამდებობის პირმა ან ორგანომ მიიღო ეს გადაწყვეტილებები; და
- (b) სასამართლო წესით გაასაჩივროს მიღებული გადაწყვეტილებები თავისი კანონებისა და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შესაბამისად.

მუხლი 4.10: საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენება

თითოეული მხარე გამოიყენებს საინფორმაციო ტექნოლოგიებს საბაჟო ოპერაციების ხელშეწყობის მიზნით, თუ ეს ტექნოლოგიები ეკონომიკურად ეფექტური და ეფექტიანია, კერძოდ, უქაღალდო (ელექტრონული) ანგარიშსწორების დანერგვის სფეროში, შესაბამისი საერთაშორისო ორგანიზაციების, მათ შორის მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის ფარგლებში ამ კუთხით არსებული მიღწევების გათვალისწინებით.

მუხლი 4.11: რისკების მართვა

1. თითოეული მხარე დანერგავს და შეინარჩუნებს რისკების მართვის სისტემას საბაჟო კონტროლის განხორციელების მიზნით, და მის საფუძველზე განსაზღვრავს თუ რომელი პირი, საქონელი ან სატრანსპორტო საშუალება ექვემდებარება შემოწმებას, და ასევე შემოწმების მოცულობას.
2. თითოეული მხარე იმუშავებს თავისი საბაჟო პროცედურებში რისკების მართვის მეთოდების უფრო ფართოდ გამოყენების მიმართულებით, იმისათვის რომ გამარტივდეს დაბალი რისკის საქონლის განბაჟება და რესურსები მობილიზდეს მაღალი რისკის საქონელზე.
3. რისკების მართვა უნდა განხორციელდეს ისე, რომ მან არ გამოიწვიოს თვითნებური ან გაუმართლებელი დისკრიმინაცია თანაბარი პირობების არსებობის შემთხვევაში ან ფარული შეზღუდვების დაწესება საერთაშორისო ვაჭრობაზე.

მუხლი 4.12: საქონლის გაშვება

1. თითოეული მხარე დანერგავს ან განახორციელებს გამარტივებულ საბაჟო პროცედურებს საქონლის ეფექტიანად გაშვების მიზნით, რაც მხარეთა შორის ვაჭრობის ხელშეწყობას ემსახურება. უფრო მეტი სიცხადისთვის, წინამდებარე პუნქტი არ ავალდებულებს მხარეს საქონლის გაშვებას, თუ არ შესრულებულა მისი მოთხოვნები საქონლის გაშვებასთან დაკავშირებით.
2. პირველი პუნქტის შესაბამისად, თითოეული მხარე დანერგავს ან განახორციელებს პროცედურებს, რომლებიც:
 - (a) ითვალისწინებს საქონლის გაშვებას მისი მისვლიდან შეძლებისდაგვარად უმოკლეს ვადებში, იმ პირობით თუ შესრულებულია ყველა სხვა ნორმატიული მოთხოვნა;
 - (b) საჭიროების შემთხვევაში ითვალისწინებს ინფორმაციის ელექტრონული წესით წარდგენას და დამუშავებას წინასწარ, საქონლის ფიზიკურად მისვლამდე, საქონლის გაშვების პროცედურის დაჩქარების მიზნით; და
 - (c) შეიძლება იმპორტიორს აძლევდეს უფლებას მოიპოვოს საქონლის გაშვების ნებართვა მანამ, სანამ ის შეასრულებს მხარის ყველა მოთხოვნას იმპორტთან დაკავშირებით, იმ პირობით თუ იმპორტიორი წარმოადგენს საკმარის და ქმედით გარანტიებს და თუ დადგენილია, რომ არ არსებობს შემდგომი შესწავლის, ფიზიკური შემოწმების, ან რაიმე სხვა დოკუმენტაციის წარდგენის მოთხოვნა.
3. თითოეული მხარე შეეცდება დანერგოს და გამოიყენოს სისტემა, რომლის ფარგლებშიც ის საქონელი, რომელსაც გადაუდებელი განბაჟება ესაჭიროება, უზრუნველყოფილი იქნება დაჩქარებული საბაჟო დამუშავებით.
4. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ საქონლის გაშვების პერიოდი არ იყოს იმაზე უფრო ხანგრძლივი, ვიდრე ეს ესაჭიროება საბაჟო კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულებას.

მუხლი 4.13: ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორი

მხარე, რომელიც უზრუნველყოფს ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორის სისტემის ფუნქციონირებას ან საერთაშორისო სავაჭრო ნაკადებთან მიმართებაში უსაფრთხოების ზომების გატარებას:

- (a) მეორე მხარეს მისცემს შესაძლებლობას გამართოს მოლაპარაკებები უფლებამოსილების ურთიერთალიარებასა და უსაფრთხოების ზომებთან დაკავშირებით, რომელთა მიზანია საერთაშორისო ვაჭრობის ხელშეწყობა, ეფექტიანი საბაჟო კონტროლის უზრუნველყოფასთან ერთად; და
- (b) იხელმძღვანელებს შესაბამისი საერთაშორისო სტანდარტებით, კერძოდ, *გლობალური ვაჭრობის უსაფრთხოებისა და ხელშეწყობის სფეროში მსოფლიო საბაჟო ორგანიზაციის ჩარჩო სტანდარტებით*.

მუხლი 4.14: თანამშრომლობა სასაზღვრო ორგანოებს შორის

1. თითოეული მხარე უზრუნველყოფს, რომ მისმა ორგანოებმა და სამსახურებმა, რომლებიც ახორციელებენ სასაზღვრო კონტროლს იმპორტირებულ, ექსპორტირებულ ან ტრანზიტულ საქონელთან მიმართებაში, ითანამშრომლონ ერთმანეთთან და მოახდინონ თავიანთი პროცედურების კოორდინაცია ვაჭრობის ხელშეწყობის მიზნით.

2. თითოეული მხარე შეეცდება, რამდენადაც შესაძლებელია, შეიმუშაოს ელექტრონული სისტემა თავისი საბაჟო ადმინისტრაციისა და სხვა შესაბამისი საბაჟო სამსახურების მიერ მოთხოვნილი ინფორმაციის გადაცემის მიზნით, რომელიც ხელს შეუწყობს საქონლისა და სატრანსპორტო საშუალებათა საერთაშორისო გადაადგილებას.

მუხლი 4.15: კონსულტაციები

1. თითოეული მხარის საბაჟო ადმინისტრაციამ შესაძლოა ნებისმიერ დროს მოითხოვოს მეორე მხარის საბაჟო ადმინისტრაციასთან კონსულტაციების გამართვა, წინამდებარე თავის განხორციელებასთან ან ამოქმედებასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ საკითხზე, იმ შემთხვევაში თუ მომთხოვნი მხარე წარადგენს დასაბუთებულ მოთხოვნას. ამგვარი კონსულტაციები გაიმართება შესაბამისი საკონტაქტო პირების მეშვეობით, მოთხოვნის წარდგენიდან 60 დღის, ან ნებისმიერი სხვა პერიოდის განმავლობაში, რომელზეც მხარეები შეთანხმდებიან.

2. თუ კონსულტაციების გზით ვერ მოხერხდება შესაბამისი საკითხის გადაწყვეტა, მოთხოვნის წარმდგენ მხარეს შეუძლია საკითხი შემდგომი განხილვის მიზნით გადასცეს მე-14 თავის (ინსტიტუციური დებულებები) 14.1 (FTA ერთობლივი კომისია) და 14.2 (FTA ერთობლივი კომისიის რეგლამენტი) მუხლებში მითითებულ FTA ერთობლივ კომისიას.

3. წინამდებარე თავის მიზნებისთვის, თითოეული საბაჟო ადმინისტრაცია დანიშნავს ერთ ან რამდენიმე საკონტაქტო პირს. საკონტაქტო პირთან დაკავშირებული ინფორმაცია მიეწოდება მეორე მხარეს. მას დაუყოვნებლივ ეცნობება ასევე ამ ინფორმაციაში შეტანილი ნებისმიერი შესწორების შესახებ.